

Notes. Els orígens¹

Joan Galtés i Pujol *

Déu vos guard!

Primer de tot, una paraula d'agraïment al Centre d'Estudis Molletans per l'amable i persistent invitació a participar en la commemoració del vint-i-cinc aniversari de la revista *Notes*. Agraïment que faig extensiu a l'Ajuntament i a la Parròquia de Mollet que promouen aquesta trobada.

Com podeu imaginar, a mi m'omple de satisfacció veure com aquella iniciativa de publicar una revista dedicada a la història i a la cultura molletana ha tingut un recorregut llarg fins el punt de poder celebrar avui el seu 25è aniversari. Vagi també el meu personal agraïment a tots els que, al llarg d'aquests anys, han fet possible aquesta publicació de cultura, amb les seves col·laboracions i amb la seva fidelitat al projecte inicial.

La revista *Notes* va néixer en un moment particularment interessant de la vida de Mollet i per uns motius i unes circumstàncies que cercaré d'explicar des dels meus records i de la meva personal implicació. Demano

excuses per endavant, per les referències a la meva persona que hauré de fer en el transcurs d'aquesta conferència. Parlaré de tres qüestions que van íntimament relacionades, que són:

La presència de la parròquia en la vida de Mollet

Vaig ser nomenat rector de la parròquia de Sant Vicenç de Mollet i en vaig prendre possessió el 30 de setembre de 1978. Jo tenia llavors 33 anys i venia de Roma, on estava estudiant i treballant pastoralment. El cardenal Narcís Jubany m'havia fet cridar aquell estiu per demanar-me que acceptés deixar la plàcida vida romana per incorporar-me immediatament a la diòcesi de Barcelona i, concreta-

9

Figura 1. Acte de presentació del número 28 de la revista *Notes*.

D'esquerra a dreta: Oriol Fort, director del CEM; Josep Monràs, alcalde de Mollet del Vallès, J. Àngel Saiz, bisbe de Terrassa i Joan Galtés, rector de la parròquia de Mollet

* Joan Galtés va ser rector de la parròquia de Mollet (1978-1987)

¹ Conferència a la Sala Fiveller, el 22 de gener de 2013, amb motiu de la presentació del número 28 de la revista *Notes*

ment, al ministeri pastoral com a rector d'una "població gran i complexa" –en paraules del cardenal– com era Mollet del Vallès. Malgrat les meves objeccions, per raó de la meva joventut, inexperiència i altres circumstàncies personals, vaig acceptar, obedient, aquell encàrrec. Així vaig aterrar a Mollet, on vaig trobar una comunitat cristiana nombrosa, viva, jove i dinàmica, que tot seguit em permeté comptar amb bons col·laboradors i col·laboradores, per poder continuar i en certa manera augmentar la vida de la parròquia, de la qual en guardo molts records inoblidables. Vaig seguir aquell aforisme clàssic, que sempre he tingut com a criteri, que diu: "Vetere novis augere et perficere", que vol dir: "augmentar i perfeccionar les coses velles amb les noves".

10 En l'aspecte social, que avui ens interessa, vaig trobar-me amb un Ajuntament de transició cap a la vida democràtica, vaig poder presenciar la constitució del primer Ajuntament democràtic després del franquisme. Em va semblar que aquella circumstància era molt important o decisiva per plantejar el paper i l'articulació de la parròquia en la vida de Mollet i, per això, vàrem iniciar un diàleg amb la nova alcaldessa Anna Bosch –de qui guardo un gratíssim record– un diàleg mai interromput i que en el primer moment es va concretar en aquell programa o butlletí que vàrem publicar conjuntament –alcaldessa i rector– arran de la primera festa del Vot de Poble després del canvi, on en el meu escrit, a més de tractar sobre el significat i el sentit del Vot de Poble, vaig fer aquestes indicacions programàtiques que cito textualment:

"Aquest any veiem retornar la Festa Major d'estiu a la seva data originària, com la tradició assenyala. Això no sig-

nifica pas tornar a sacralitzar la vida de la nostra població, ans al contrari, estem convençuts que si bé hem de saber arrelar-nos en la nostra història cristiana, també ens cal promoure l'autonomia i la independència de l'àmbit religiós i del civil, com escau al nostre temps pluralista i democràtic. Aquest criteri fonamental hem volgut que regulés també la relació entre els responsables de l'activitat religiosa i civil de Mollet. És el criteri de la mútua independència, i de la col·laboració en el servei comú del nostre poble".

Això que avui pot semblar una obvietat, no ho era en aquell moment. Era un pensament aclaridor de la relació Parròquia-Ajuntament o, si voleu, de les relacions Església-Municipi. Unes relacions que sempre van ser respectuoses i cordials, independents i de mútua col·laboració en les qüestions d'interès comú (assistència social, cultura, etc.). I això, amb les tres alcaldesses que vaig conèixer.

La Sala Fiveller

Un segon moment d'aquesta presència de l'Església en la vida cultural de Mollet va ser la creació de la Sala Fiveller. L'oportunitat d'enllestir aquesta sala d'actes gràcies a una circumstància econòmica que ara no ve al cas explicar, va permetre una nova activitat del Centre Parroquial, en definitiva, un servei de la parròquia de cara a activitats culturals i lúdiques.

Enllestida l'obra de la Sala Fiveller, vàrem constituir una junta, amb bons col·laboradors, a qui vull agrair la disponibilitat, la intel·ligència i l'ajuda que vaig trobar en tot moment. La Sala s'obria al públic el 22 de gener del 1981 –per Sant Vicenç d'ara fa 32 anys– amb un acte inaugural al migdia, molt rellevant i concorregut, i amb un concert al vespre a càrrec

de la Coral Ars Nova de Martorell. En aquell acte d'inauguració vaig subratllar la conveniència d'aquella nova institució, que sense voler entrar en competició amb cap altra institució molletana, podia omplir un cert buit cultural que hom constatava en aquell moment i, sobretot, podia ser un lloc d'encontre i de diàleg entre fe i cultura. En la placa col·locada al vestíbul de la Sala amb motiu de la inauguració, s'indica que vol ser un servei a la fe i a la cultura, i un lloc de germanor dels molletans.

Actualment, el diàleg entre Fe i Cultura és un tema d'interès i, fins i tot, de moda. Recordeu, per exemple, l'acte mediàtic que va tenir lloc a la ciutat de Barcelona el 17 i 18 del maig passat, amb l'anomenat Atri dels gentils, a redós de la Sagrada Família. Però en aquell temps no se'n parlava gaire, si bé la conveniència era la mateixa que avui.

He parlat de “diàleg entre cultura i

fe”. Permeteu-me fer una petita explicació sobre aquests conceptes. El diàleg, en qualsevol àmbit que es produeixi, és un art de comunicació espiritual. I és un estat d'ànim del qui es preocupa de posar en circulació el missatge del qual és dipositari. El diàleg és l'art, l'estil, que l'Església ha d'infondre a la seva activitat ministerial enmig del món contemporani. Ara bé, el diàleg ha de tenir cinc característiques, que em sembla oportú recordar:

1. *La claredat*. Perquè sigui un positiu intercanvi de pensament, cal tenir les idees clares i exposar-les clarament.

2. *L'afabilitat*. Perquè el diàleg no sigui feridor, ni ofensiu, ni prepotent.

3. *La confiança* en la pròpia paraula i en la disposició per acollir la de l'altre.

4. *La prudència* o la pedagogia que té en compte les condicions de l'interlocutor, seguint el consell de Sant Pau: “veritatem facientem in charitate” (“construir la veritat en la caritat”).

Figura 2. Un moment de la conferència que mossèn Joan Galtés va pronunciar.

I finalment,

5. *La concreció*. Que es pugui arribar a concretar alguna cosa. Com diem popularment: “no fer volar coloms”.

Pel que fa al mot cultura, també convé precisar una mica aquest concepte. Recordo que una vegada, a Mollet es va publicar un programa d'actes culturals entre els quals figurava: “Cremada de rom a la plaça”. Potser sí que es tractava d'un acte molt cultural, o en tot cas devia ser un acte de cultura popular. En fi, cal posar una mica d'ordre per discernir els tres significats primaris o fonamentals del concepte de cultura, per tal d'evitar confusions o ambigüitats com aquesta.

El primer significat de la paraula cultura és una herència del món clàssic, que parteix d'una imatge agrícola. Cultura és el conreu o cultiu de la vida interior de l'home. Aquest conreu s'exerceix mitjançant la recerca d'uns valors transcendents; recerca del que és bo, del que és ver, del que és just, del que és bell. El resultat d'aquest conreu també serà cultura, és a dir, s'anomenarà cultura tot el patrimoni de veritat, de bondat, de bellesa, de justícia... que adquireix la persona humana. I això també té una dimensió col·lectiva, no tan sols individual: així podem parlar de cultura d'un poble, d'un país, d'una comunitat humana. És a dir, serà cultura tota la producció científica, literària, jurídica, religiosa, artística, etc.

Però a les darreries del segle XIX apareix un nou concepte de cultura, a partir de l'interès pels estudis antropològics i etnològics. S'entendrà per cultura la totalitat del comportament d'una comunitat humana o el patrimoni comú d'un grup humà independentment del seu valor objectiu. Així hom pot fer referència,

per exemple, a la “cultura agrícola” o a la “cultura obrera” o a la “cultura popular”.

Al llarg del segle XX s'ha afermat un tercer concepte. Cultura també pot indicar una valoració d'idees, d'actes i de models de vida socialment existents. En aquest sentit hom pot parlar de “cultura liberal” o “cultura marxista”, o “cultura radical”, etc.

A partir d'aquests tres significats de la paraula “cultura”, també es pot parlar –i hem parlat!– de “cultura cristiana”, entesa com el conreu cristià de la persona, des del moment que “el misteri del Verb encarnat il·lumina el misteri de l'home” com diu el concili Vaticà II (GS, 22). En aquest sentit, es pot subratllar la gran i valuosa aportació cultural del cristianisme en tots els camps, al llarg dels dos mil anys de la seva història. Sobretot, la comunitat dels creients ha de tenir clara consciència d'aquest valor i de les obres mestres que s'han produït en aquest àmbit, i que ja són patrimoni de tots. En definitiva, el que vull dir és que la fe, expressant-se com a fe, genera cultura. És la tesi d'aquell pensador francès, contemporani de la revolució francesa, en la seva gran obra titulada *El geni del Cristianisme*.

Precisament el Concili Vaticà II, del qual ara celebrem el 50è aniversari, en la *Constitució pastoral sobre l'Església i el món contemporani* dedica tot un capítol al foment de la cultura, inclosa la relació entre fe i cultura.

La revista Notes

La revista Notes nasqué vinculada a la Sala Fiveller. El mes de novembre de 1987, per això celebrem els vint-i-cinc anys, aparegué el primer número d'aquesta revista que, amb periodicitat anual, ha arribat fins avui i que

desitgem ardentment que en puguem celebrar molts més.

Fins aquell moment s'anaven divulgant reiteradament alguns temes històrics o tradicions molletanes, però mancava una recerca més erudita, amb una metodologia més apropiada, que pogués ser d'utilitat, per exemple, a mestres i professors locals.

Ho vaig emprendre amb uns quants universitaris joves, que ens reuníem a la rectoria per tractar aquests temes, d'una manera informal i amable. Aquelles converses i aquells treballs van impulsar, primer, la publicació de la *Guia històrico-artística de l'Església de Sant Vicenç de Mollet* (1985), que ofería dades noves sobre Mollet i la seva parròquia, i aplegava moltes notícies en risc d'oblidar-les per sempre. (Potser convindria fer-ne una nova edició corregida i augmentada). Fruit d'aquell mateix interès històric i cultural fou l'edició del document més antic sobre Mollet², que va permetre, després, la gran celebració del mil·lenari. Més tard aparegué la monografia titulada *Moledo-Mollet* (993-1993) amb noves recerques d'interès per a la història local.

En la presentació del número 15 de la revista *Notes*, ara fa tretze anys,

on també vaig ser convidat, vaig parlar de l'origen de la revista amb aquestes paraules que cito textualment: "En aquell moment –1987– ens proposàvem fer una publicació de qualitat, fruit d'estudis rigorosos, de treballs de recerca, i que agrupés persones... Desitjàvem ferventment que aquesta publicació fos un servei al poble. La gestació d'aquesta revista fou llarga, resultat de molt diàleg i de molt entusiasme. Quan finalment el primer número de la revista estava a punt de sortir a la llum, va arribar inesperadament el meu trasllat a una altra parròquia i no vaig poder assistir a la seva presentació. Vaig, però, confiar la continuïtat a persones màximament competents que gaudien de la meua confiança i m'honoraven amb la seva amistat (Josep Gordi, Jaume Vilaginés, Vicenç Vilà i altres), que l'han impulsada i sostingut amb el màxim esforç..."

Ara només em resta afegir l'agraïment a tots els qui al llarg d'aquests vint-i-cinc anys han col·laborat en la revista *Notes*, i la cordial felicitació per la qualitat que ha aconseguit fins ara, com es veu en el número que avui es presenta i que ja tenim a les mans.

Moltes gràcies!

² Publicat al volum 5 de *Notes* (1991).